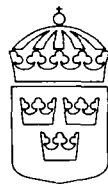

Utrikesutskottets betänkande

1986/87:2

om verksamheten inom Nordiska rådet (redog. 1986/87:4) samt om inrättande av en befattning som ombudsman för gemensamma nordiska frågor

UU
1986/87:2

Berättelsen

Nordiska rådets svenska delegation har i en berättelse (redog. 1986/87:4) redogjort för sin verksamhet från rådets trettiotredje t. o. m. trettiofjärde session, vilken ägde rum den 3–7 mars 1986 i Köpenhamn.

Vid sistnämnda session antogs 33 rekommendationer till de nordiska ländernas regeringar resp. Nordiska ministerrådet rörande samarbetet på det juridiska resp. kulturella, social- och miljöpolitiska, kommunikations- samt ekonomiska området. Vidare godkändes fem yttranden över Nordiska ministerrådets berättelse om det nordiska samarbetet samt ett yttrande över Nordiska ministerrådets budgetförslag för år 1987.

Motionen

I motion 1985/86:U506 av Karl Erik Eriksson (fp) hemställs att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till inrättandet av en nordisk ombudsman.

Enligt motionären föreligger fortfarande en rad gränshinder av olika slag mellan de nordiska länderna, vilka hindrar arbetsmarknaden och rörelsefriheten över gränserna; den enskilde medborgaren måste, när han flyttar till eller arbetar i ett annat nordiskt land, kontakta en rad olika myndigheter för att få råd och hjälp. I väntan på att skilda nordiska bestämmelser bringas i överensstämmelse bör rådgivningen enligt motionärens mening samordnas. En särskild myndighet – en nordisk ombudsman – bör därför, på svenskt initiativ, inrättas.

Utskottet

Delegationens berättelse ger en fyllig och allsidig redovisning av verksamheten under den angivna tidsperioden. Skildringen domineras av naturliga skäl av den trettiofjärde sessionen i Köpenhamn, som ägde rum endast ett par dagar efter mordet på statsminister Olof Palme, vilket givetvis kom att sätta sin prägel på överläggningarna. Sessionen inleddes med en minneshögtid och även i den efterföljande generaldebatten uttrycktes i många inlägg stor sorg, saknad och bestörtning över det inträffade.

Sessionen dominerades annars främst av redovisning och debatt kring den nordiska handlingsplanen för ekonomisk utveckling och full sysselsättning

samt det nordiska TV-samarbetet. Därvid underströks att handlingsplanen, som antogs av rådet föregående år, nu kraftfullt måste följas upp på såväl nationell som nordisk nivå och vidare bli föremål för nödvändig, fortlöpande översyn och omprövning vid följande sessioner. Målet "Norden som hemmamarknad" kunde, framhölls det, förverkligas endast om och i den takt onödiga handelshinder undanröjdes, etableringar över gränserna underlättades och friare kapitalrörelser blev möjliga.

Nordiska rådets krav på snabba resultat avseende det nordiska radio- och TV-samarbetet kom också till starkt uttryck under sessionen. Sedan ministerrådet den 10 november förra året framlagt ett slutligt förslag angående ökat sådant samarbete och Danmark, som inte undertecknat förslaget, nu under sessionen anmält att man önskade delta, meddelade ministerrådet att de nordiska radioföretagen senast i april 1986 skulle framlägga förslag om nordiskt programsamarbete via Tele-X.

En annan fråga som engagerat både rådet och ministerrådet under senare år är det s. k. nordiska medborgarskapet. Arbetet med detta har resulterat i en utredning från ministerrådet "Nordbors rättigheter i Norden" (NU 1985:6), som utgör en katalog över de hinder som möter vid flyttning till eller vistelse i annat nordiskt land. Rådet har uppfattat denna katalog som ett första steg i ett större arbete och efterlyst initiativ från ministerrådet för att minska skillnaderna i ländernas lagstiftning och praxis, bl. a. vad gäller de sociala rättigheterna.

De nordiska ländernas förbindelser och förhållningssätt till omvärlden kom denna gång att spela en större roll än vid tidigare möten. Bl. a. berördes internationella aspekter på miljöfrågorna, biståndssamarbete, samarbetet inom ramen för det europeiska högteknologiprogrammet EUREKA samt flyktingpolitiken.

I berättelsen redovisas också utskottens och kommittéernas arbete sedan föregående rådssession. Det juridiska utskottet har främst sysslat med nordiska initiativ rörande flyktingproblemen, men även åtgärder mot narkotikakriminaliteten har ägnats stor uppmärksamhet. Arbetet i kulturutskottet har dominerats av den ovannämnda frågan om radio- och TV-samarbetet i Norden via satellit samt av programsamarbetet och särskilt produktionen av såväl nationella som nordiska program. Social- och miljöutskottets verksamhet har präglats av bl. a. miljöfrågor, framför allt luftföroreningar samt uppföljning av ämnen med anknytning till det nordiska medborgarskapet. Kommunikationsutskottet har bl. a. arbetat med frågor rörande datateknologi och trafiksäkerhet, medan det ekonomiska utskottet behandlat uppföljningen av den ekonomiska handlingsplanen och en rad ministerrådsförslag, bl. a. om en aktionsplan för ökad sysselsättning inom byggsektorn, om nordiskt samarbete på energiområdet och om en nordisk utvecklingsfond för Västnorden.

Mot bakgrund av ovanstående redovisning konstaterar utskottet med tillfredsställelse att många och värdefulla nya idéer, initiativ och projekt för närvarande växer fram inom ramen för Nordiska rådets verksamhet. Detta tolkas av utskottet som en välkommen utveckling mot väsentligt höjd ambitionsnivå på olika områden i det nordiska samarbetet.

Utskottet övergår därefter till att behandla motion U506 om inrättande av en befattning som nordisk ombudsman.

I det nordiska umgänget finns onekligen fortfarande alltför många hinder av den typ som motionären exemplifierar. Nordiska rådet har också, i synnerhet under senare år, ägnat stor uppmärksamhet åt de särskilda rättsliga och sociala villkor som nordiska medborgare bosatta i annat nordiskt land lever under. Målet är att dessa personer skall uppnå största möjliga likställdhet med vistelselandets egna medborgare. Att fortfarande mycket återstår att göra härvidlag framgår bl. a. av den nyligen publicerade sammanställningen "Nordbors rättigheter i Norden", vilken ovan berörts, och där i viss mån information av det slag motionären efterlyser kan erhållas. Vad i övrigt gäller frågan om rådgivning och upplysning avseende olika nordiska regler bör ansvaret för detta enligt utskottets mening naturligen främst ligga hos redan existerande myndigheter i de olika länderna. Utskottet utgår från att dessa också lämnar vederbörlig service i detta avseende. En successiv förbättring av information och rådgivning via redan befintliga kanaler ter sig enligt utskottets mening mer ändamålsenligt än tillskapandet av en befattning som nordisk ombudsman. Mot bakgrund av vad utskottet sålunda anfört avstyrks motion U506.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen lägger Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående sin verksamhet från den trettiotredje t. o. m. den trettiofjärde sessionen (redog. 1986/87:4) till handlingarna,
2. att riksdagen avslår motion 1985/86:U506.

Stockholm den 4 november 1986

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Gunnel Jonäng (c), Sture Ericson (s), Margaretha af Ugglas (m), Axel Andersson (s), Ingemar Eliasson (fp), Maj-Lis Löow (s), Sten Sture Paterson (m), Rune Ångström (fp), Anita Bråkenhielm (m), Nils T Svensson (s), Britta Hammarbacken (c), Gerd Engman (s), Viola Furubjelke (s) och Lars Werner (vpk).

